

Kierunek studiów	Informatyczne Techniki Zarządzania
Profil	Praktyczny
Stopień studiów	1-go stopnia
Forma studiów	stacjonarne

Sylabus przedmiotu Statystyka matematyczna

1. Dane podstawowe

Status programowy przedmiotu	Blok A: Przedmioty matematyczno-statystyczne
Rodzaj przedmiotu	Obligatoryjny
Kod przedmiotu	TZS-STM-DC
Rok studiów	2
Semestr	3
Osoba odpowiedzialna za przedmiot	prof. Olgierd Hryniewicz
Język wykładowy	polski

2. Wymiar godzin i forma zajęć

Rodzaj	Liczba godzin
Wykład	30
Laboratorium	30
Razem godzin	60

3. Cele przedmiotu

Kod	Cel
CP1	Przekazanie studentom podstaw wiedzy o matematycznym modelowaniu zjawisk losowych i prostych zastosowaniach rachunku prawdopodobieństwa w rozwiązywaniu problemów związanych z zarządzaniem.
CP2	Zaznajomienie studentów z podstawami analizowania danych o charakterze losowym oraz z zasadami podejmowania decyzji na podstawie analizy takich danych.
CP3	Studenci zdobywają odpowiednie kompetencje w zakresie posługiwania się narzędziami statystycznymi do rozwiązywania problemów praktycznych.

4. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

Brak wstępnych wymagań.

5. Efekty uczenia się

Wiedza

Kod	Student zna i rozumie:	Realizuje cel	Efekty kierunkowe
EU-W1	Student ma podstawową wiedzę o charakterze zjawisk losowych i sposobach ich formalnego opisu.	CP1	K1P_W01, K1P_W02, K1P_W10
EU-W2	Student zdobywa podstawową wiedzę o statystycznych metodach analizy danych losowych i ich wykorzystaniu w praktyce.	CP1	K1P_W01, K1P_W02, K1P_W10
EU-W3	Student posiada wiedzę o metodach podejmowania prostych decyzji na podstawie analizy danych losowych.	CP1	K1P_W02, K1P_W10

Umiejętności

Kod	Student potrafi:	Realizuje cel	Efekty kierunkowe
EU-U1	Student posiada umiejętność oceniania prawdopodobieństw najprostszyc zdarzeń losowych.	CP2	K1P_U01, K1P_U02

Kod	Student potrafi:	Realizuje cel	Efekty kierunkowe
EU-U2	Student posiada umiejętność wyciągania prostych wniosków praktycznych na podstawie analizy danych statystycznych.	CP2	K1P_U01, K1P_U02, K1P_U16
EU-U3	Student posiada umiejętność posługiwania się narzędziami komputerowymi do wspomagania procesów wnioskowania na podstawie danych statystycznych.	CP2	K1P_U01, K1P_U02, K1P_U14

Kompetencje

Kod	Student jest gotów do:	Realizuje cel	Efekty kierunkowe
EU-K1	Student rozumie potrzebę zdobywania nowych kompetencji w zakresie analizy danych statystycznych.	CP3	K1P_K01, K1P_K02
EU-K2	Student potrafi wykorzystać technologie informatyczne do przekazywania swoim przełożonym i współpracownikom wyników swojej pracy.	CP3	K1P_K01, K1P_K02

6. Treści programowe

Kod	Tematyka	wykład	laboratorium	Realizuje efekt
TP1	Statystyka opisowa. Wprowadzenie historyczne - rozwój nauk statystycznych. Podstawowe cele i metody badań statystycznych. Podstawowe pojęcia statystyki opisowej (populacja, cecha statystyczna, typy cech statystycznych) – przykłady praktyczne. Graficzne metody prezentacji danych statystycznych opisanych cechami jakościowymi (wykresy kolumnowe, słupkowe, kołowe, radarowe) – wykorzystanie narzędzi graficznych programu MS Excel. Graficzne metody prezentacji danych statystycznych opisanych cechą ilościową (histogram, wykres pudełkowy) wykorzystanie narzędzi graficznych programu MS Excel oraz narzędzi analizy danych. Wyznaczanie miar położenia opisujących zbiory danych statystycznych z wykorzystaniem funkcji MS Excel – interpretacja wyników.	2	2	EU-K1, EU-K2, EU-U2, EU-U3, EU-W2
TP2	Statystyka opisowa. Wyznaczanie miar zmienności opisujących zbiory danych statystycznych (wariancja, odchylenie standardowe, miary pozycyjne) – interpretacja wyników. Wyznaczanie asymetrii i koncentracji opisujących zbiory danych statystycznych – przykłady zastosowań. Wykorzystanie funkcji oraz narzędzi statystycznych MS Excel. Wyznaczanie charakterystyk liczbowych miar położenia i miar rozproszenia dla pogrupowanych danych statystycznych.	2	2	EU-K1, EU-U1, EU-U2, EU-U3, EU-W1
TP3	Statystyka opisowa. Graficzne metody opisu jednostek opisanych zestawem wielu cech statystycznych. Podstawowe metody prezentacji i analizy danych statystycznie zależnych (wykresy punktowe). Wyznaczanie miar zależności (korelacji liniowej). Wykresy MS Excel z dodaną linią trendu (różne postacie trendu). Podstawowe metody prezentacji i analizy szeregów czasowych. Metody analizy prostych szeregów czasowych opisujących zjawiska ekonomiczne, a w tym indeksów agregatowych. Metody wygładzania szeregów czasowych (średnia ruchoma, wykładniczo ważona średnia ruchoma).	2	2	EU-K1, EU-K2, EU-U2, EU-U3, EU-W2

Kod	Tematyka	wykład	laboratorium	Realizuje efekt
TP4	Podstawy rachunku prawdopodobieństwa. Wprowadzenie do opisu zjawisk losowych. Podstawowe pojęcia modelowania probabilistycznego. Definicje prawdopodobieństwa i ich zastosowania praktyczne. Podstawowe twierdzenia rachunku prawdopodobieństwa (prawdopodobieństwa iloczynu i sumy zdarzeń losowych). Prawdopodobieństwo warunkowe.	2	2	EU-U1, EU-W1
TP5	Podstawy rachunku prawdopodobieństwa. Pojęcie zmiennej losowej i jej rozkładu prawdopodobieństwa. Podstawowe rozkłady zmiennych losowych dyskretnych (Bernouillego, dwumianowy, Poissona) i ich praktyczne zastosowania. Podstawowe rozkłady zmiennych losowych ciągłych (równomierny, normalny, wykładniczy) i ich praktyczne zastosowania. Charakterystyki liczbowe rozkładów prawdopodobieństwa (wartość oczekiwana, wariancja, momenty zwykle i centralne, kwantyle).	2	2	EU-U1, EU-U3, EU-W1
TP6	Podstawy rachunku prawdopodobieństwa. Wykorzystanie arkusza kalkulacyjnego MS Excel do wyznaczania charakterystyk rozkładów prawdopodobieństwa. Przykłady rozwiązywania problemów opisanych dyskretnymi zmiennymi losowymi. Zastosowania w zarządzaniu. Przykłady rozwiązywania problemów opisanych ciągłymi zmiennymi losowymi.	2	2	EU-U1, EU-W1, EU-W2, EU-W3
TP7	Statystyka matematyczna. Pojęcie eksperymentu statystycznego. Pojęcie „statystyki” – przykłady. Wprowadzenie do estymacji parametrów rozkładów prawdopodobieństwa. Podstawowe metody estymacji i własności otrzymywanych estymatorów. Przykłady estymacji parametrów wybranych rozkładów prawdopodobieństwa (rozkład dwupunktowy, rozkład normalny).	2	2	EU-K1, EU-K2, EU-U2, EU-U3, EU-W2
TP8	Statystyka matematyczna. Wnioskowanie statystyczne – testy zgodności. Test zgodności chi-kwadrat Pearsona i jego własności. Test Kołmogorowa-Smirnowa i jego własności. Testy normalności danych – metody graficzne (siatki funkcyjne). Test normalności Shapiro-Wilka	2	2	EU-K1, EU-K2, EU-U2, EU-U3, EU-W2, EU-W3
TP9	Statystyka matematyczna. Estymacja przedziałowa parametrów rozkładów prawdopodobieństwa – przedziały ufności (dwustronne i jednostronne). Interpretacja przedziałów ufności. Wyznaczanie przedziałów ufności dla nieznanego prawdopodobieństwa. Wyznaczanie przedziałów ufności dla parametrów rozkładu normalnego	2	2	EU-K1, EU-K2, EU-U2, EU-U3, EU-W2, EU-W3
TP10	Statystyka matematyczna. Weryfikacja hipotez statystycznych. Pojęcie testu statystycznego i sposoby jego konstrukcji. Konstrukcja testów statystycznych dla dyskretnych rozkładów prawdopodobieństwa. Weryfikacja hipotez statystycznych dotyczących prawdopodobieństwa zajścia zdarzenia losowego. Porównywanie prawdopodobieństw w dwu populacjach	2	2	EU-K1, EU-K2, EU-U2, EU-W2, EU-W3
TP11	Statystyka matematyczna. Weryfikacja hipotez statystycznych. Konstrukcja testów statystycznych dla wybranych ciągłych rozkładów prawdopodobieństwa. Testy statystyczne dla parametrów rozkładu normalnego	2	2	EU-K1, EU-K2, EU-U2, EU-U3, EU-W2, EU-W3
TP12	Statystyka matematyczna. Porównywanie parametrów rozkładu normalnego w dwu populacjach. Porównywanie parametrów rozkładu normalnego w wielu populacjach. Badanie zależności zmiennych losowych dyskretnych – tablice wielodzzielcze. Badanie zależności zmiennych losowych ciągłych – korelacja liniowa i korelacja rangowa.	2	2	EU-K1, EU-K2, EU-U2, EU-W2, EU-W3

Kod	Tematyka	wykład	laboratorium	Realizuje efekt
TP13	Statystyka matematyczna. Statystyczne metody analizy zależności dwu i wielu zmiennych. Metody regresji liniowej jednej zmiennej. Weryfikacja hipotez statystycznych dotyczących jednowymiarowych liniowych modeli regresyjnych. Metody regresji liniowej wielu zmiennych. Wykorzystanie technik obliczeniowych programu MS Excel do badania zależności statystycznych.	2	2	EU-K1, EU-K2, EU-U2, EU-U3, EU-W2, EU-W3
TP14	Statystyka matematyczna. Nieparametryczne metody statystyki. Porównywanie rozkładów - testy rangowe. Nieparametryczne metody analizy zależności stochastycznej	2	2	EU-K1, EU-K2, EU-U2, EU-W2, EU-W3
TP15	Statystyka matematyczna. Metody probabilistycznego opisu szeregów czasowych. Elementy predykcji wartości w szeregach czasowych. Metody regresyjne i metody wykorzystujące techniki wygładzania szeregów. Prezentacja zaawansowanych metod analizy szeregów czasowych	2	2	EU-K1, EU-K2, EU-U1, EU-U2, EU-U3, EU-W1, EU-W2, EU-W3

Razem godzin: 60

7. Metody kształcenia

Kod	Metoda
MK1	Wykład z wykorzystaniem tablicy oraz prezentacji komputerowej
MK2	Aktywizacja studentów do dyskusji i pracy zespołowej w laboratorium komputerowym
MK3	Wykonywanie zadań obliczeniowych przez studentów na ćwiczeniach pod kierunkiem prowadzącego i w ramach prac domowych
MK4	Komputer wraz z oprogramowaniem (arkusz kalkulacyjny MS Excel, pakiet statystyczny SPSS)
MK5	Podręczniki, materiały dydaktyczne zamieszczane w systemie informatycznym UBI

8. Nakład pracy studenta

Aktywność studenta	Obciążenie
Przygotowanie do egzaminu	30
Przygotowanie do kolokwium	30
Samodzielne wykonanie prac domowych	30
Praca z nauczycielem związana z: laboratorium	30
Praca z nauczycielem związana z: wykład	30
Liczba punktów ECTS (1 punkt=25h)	6
Procentowy udział pracy własnej studenta w sumarycznym obciążeniu studenta	60,00%
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	150

9. Status zaliczenia przedmiotu

Egzamin przeprowadzony w laboratorium komputerowym. Studenci rozwiązują problemy analizy danych z wykorzystaniem programu MS Excel

Forma studiów	Egzamin	Praca egzaminacyjna	Zaliczenie	Praca zaliczeniowa
stacjonarne	×			

10. Metody weryfikacji efektów uczenia się

Składowe oceny końcowej

Forma sprawdzenia	Wybrana forma	Punktacja	Realizuje efekt
Egzamin pisemny	×	60	EU-U3, EU-U2, EU-U1, EU-W1, EU-W2, EU-W3
Egzamin ustny			
Sprawdzian pisemny			
Zaliczeniowy przegląd prac			
Referat pisemny			
Referat ustny			
Kolokwium	×	30	EU-U3, EU-U2, EU-U1, EU-K2, EU-K1
Praca domowa			
Miniprojekt			
Praca na zajęciach			
Projekt z dokumentacją			
Ustna prezentacja projektu			
Obecność na zajęciach	×	10	EU-K2, EU-K1
Sprawdzian ustny			
Kartkówka			
Aktywność na zajęciach			
Egzaminacyjny przegląd prac			
Sprawozdanie z praktyki zawodowej			
Prezentacja indywidualna			
Prezentacja zespołowa			

Zasady wyliczania oceny z przedmiotu

Zakres punktów	Ocena
0 – 50	2,0
51 – 60	3,0
61 – 70	3,5
71 – 80	4,0
81 – 90	4,5
91 – 100	5,0

11. Macierz realizacji przedmiotu

Efekt uczenia się	Cel przedmiotu	Treści programowe	Metody kształcenia
EU-W1	CP1	TP2, TP4, TP5, TP6, TP15	MK1, MK2, MK3, MK4, MK5
EU-W2	CP1	TP1, TP3, TP6, TP7, TP8, TP9, TP10, TP11, TP12, TP13, TP14, TP15	MK1, MK2, MK3, MK4, MK5
EU-W3	CP1	TP6, TP8, TP9, TP10, TP11, TP12, TP13, TP14, TP15	MK1, MK2, MK3, MK4, MK5
EU-U1	CP2	TP2, TP4, TP5, TP6, TP15	MK1, MK2, MK3, MK4, MK5
EU-U2	CP2	TP1, TP2, TP3, TP7, TP8, TP9, TP10, TP11, TP12, TP13, TP14, TP15	MK1, MK2, MK3, MK4, MK5
EU-U3	CP2	TP1, TP2, TP3, TP5, TP7, TP8, TP9, TP11, TP13, TP15	MK1, MK2, MK3, MK4, MK5
EU-K1	CP3	TP1, TP2, TP3, TP7, TP8, TP9, TP10, TP11, TP12, TP13, TP14, TP15	MK1, MK2, MK3, MK4, MK5
EU-K2	CP3	TP1, TP3, TP7, TP8, TP9, TP10, TP11, TP12, TP13, TP14, TP15	MK1, MK2, MK3, MK4, MK5

12. Odniesienie efektów uczenia się

Efekt uczenia się	Efekty kształcenia dla kierunku studiów	Charakterystyki drugiego stopnia w obszarze kształcenia
EU-W1	K1P_W02, K1P_W01, K1P_W10	P6S_WG
EU-W2	K1P_W02, K1P_W01, K1P_W10	P6S_WG
EU-W3	K1P_W02, K1P_W10	P6S_WG

Efekt uczenia się	Efekty kształcenia dla kierunku studiów	Charakterystyki drugiego stopnia w obszarze kształcenia
EU-U1	K1P_U02, K1P_U01	P6S_UW
EU-U2	K1P_U02, K1P_U01, K1P_U16	P6S_UW
EU-U3	K1P_U02, K1P_U01, K1P_U14	P6S_UW
EU-K1	K1P_K02, K1P_K01	P6S_KK, P6S_KO
EU-K2	K1P_K02, K1P_K01	P6S_KK, P6S_KO

13. Literatura

Literatura podstawowa

1. Aczel A.D. Sounderpadian J., Statystyka w zarządzaniu, PWN, Warszawa 2019
2. Hryniewicz O., Wykłady ze statystyki dla studentów informatycznych technik zarządzania, Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania, Warszawa 2004
3. Nowak P., Romaniuk M., Hryniewicz O., Komputerowe metody statystyki matematycznej w przykładach i zadaniach, Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania, Warszawa 2003

Literatura uzupełniająca

1. C. Carlberg, Analiza statystyczna. Microsoft Excel 2016 PL, Helion, 2018
2. Gajek L., Kałuszka M., Wnioskowanie statystyczne. Modele i metody dla studentów, WNT, Warszawa 1999 (lub wyd. wcześniejsze)
3. Józwiak J., Podgórski J., Statystyka od podstaw, PWE, Warszawa 2019 (lub wyd. wcześniejsze)
4. Koronacki J., Mielniczuk J., Statystyka dla studentów kierunków technicznych i przyrodniczych, WNT, Warszawa 2018 (lub wyd. wcześniejsze)

14. Informacje o nauczycielach akademickich

Osoby odpowiedzialne za przedmiot

1. prof. Olgierd Hryniewicz

Osoby prowadzące przedmiot

1. prof. Olgierd Hryniewicz